

РЕШЕНИЕ

№ 5985

гр. София, 03.10.2013 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 12 състав, в публично заседание на 02.09.2013 г. в следния състав:

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ: Наталия Ангелова

при участието на секретаря Цонка Вретенарова, като разгледа дело номер **7649** по описа за **2012** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство по делото е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуален кодекс (АПК).

Делото е образувано по жалба на Ц. Г. С., против Заповед № 3-21 47/ 14.07.2012г., издадена от старши полицаи П. А. при Дирекция „Специализирани полицейски сили” на Главна дирекция „Н. полиция” при МВР за задържане на жалбоподателя за срок от 24 часа в помещение на 02 Районно управление „Полиция“, поради непредставяне на документ за самоличност, на правно основание чл. 61, ал.1, т.5 от ЗМВР.

Жалбоподателят оспорва заповедта, претендира незаконосъобразност на същата: липсвали мотиви, счита за относимо друго правно основание – по чл. 63 ЗМВР, а не посоченото по чл. 61, ал.1, т.5 ЗМВР; от протокола за обиск било видно, че имал в себе си документ за самоличност; твърди и съществено нарушение на административно-производствените правила и несъответствие с целта на закона, липсвали фактически и правни основания за издаването ѝ.

По фактите в жалбата се твърди, че на 14.07.2012г. жалбоподателят тръгвал от бензиностанция Е., находяща се на околоръстен път над [населено място], жител от селото с автомобил му предложил да го закара. Малко след като се качил в колата и тръгнали, на околоръстния път шофьорът видял познат полицаи и спрял. Жалбоподателят казал на шофьора, че тръгвал пеша към селото, при което полицейският служител му казал, че няма да ходи никъде. На въпрос защо, ритнал жалбоподателя, и започнал да му слага белезници. Жалбоподателят го молил да

не ги поставя, тъй като имал операция на ръката и изпитвал силни болки – посочва видима подутина и бинт, но въпреки това белезниците били поставени и бил откаран до сградата на 02 РУП СДВР, където му издали заповед за задържане.

Издаването на заповедта на правно основание чл. 61, ал.1, т.5 от ЗМВР и словесно описание - непредставяне на документ за самоличност, счита за неотнормено, полицейските органи можели да задържат лице само в изрично предвидените правни основания по чл. 63, ал.1 ЗМВР. В никоя от хипотезите по последната разпоредба не било предвидено задържане поради непредставяне на документ за самоличност. Твърди, че в себе си е имал документ за самоличност- доказано от протокола за обиск, но не е поискан, което написал и в съставеният му акт за установяване на нарушение (АУАН) като възражение.

Счита допуснато и процесуално нарушение при издаването на заповедта поради непосочването на фактически и правни основания за издаването ѝ, липсвали конкретни съображения за съставяне именно на заповед за задържане на лице.

Искането до съда е да постанови решение, с което да отмени обжалваната заповед. Претендират се разноси.

Ответната страна – полицейски орган П. А. при Дирекция „Специализирани полицейски сили” към Главна Дирекция „Национална полиция” на МВР, оспорва жалбата, по негово искане са изслушани свидетелските показания на полицаи Н., негов колега. Пред съда поддържа, че поради съмнително държане на пътя, е спрял с колегата си автомобила, в който се намирал и жалбоподателя, видимо водачът и пътниците били в нетрезво състояние. Жалбоподателят се е намирал на задната седалка, при неизпълнение на разпореждането му да не слиза от автомобила и да изчака вътре, той поискал да представи документ за самоличност, а жалбоподателят отказал да го представи. Заявил, че се е качил на „стоп” и нямали право да го проверяват. Тогава бил задържан и заведен във 02 РУП. При щателния обиск в това управление открили документите му за самоличност. Задържан бил към 21.00 - 22.00 часа, закарали го в Първа градска болница за да определят здравословното му състояние.

Ответникът счита, че е задържал съвсем правомерно жалбоподателя след като не е представил документ за самоличност и не е изпълнил разпореждане на полицейски орган. Оспорва изложените в жалбата факти относно упражнено полицейско насилие.

Прокурор при СГП е взел участие в съдебното производство по делото, но не е участвал в последното заседание и не е изложил заключение по основателността или неоснователността на жалбата.

По делото са приети доказателствата по административната преписка. Изслушани са свидетелските показания на главен полицаи К. Н., служител в Дирекция „Специализирани полицейски сили” на МВР.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

По допустимостта на жалбата:

Жалбата е с дата 19.07.2012г., подадена е от лице с право и интерес от оспорването,

подадена е срещу неблагоприятен за адресата си административен акт, подлежащ на обжалване пред съд, съгласно чл.63, ал. 4 от ЗМВР. Връчването на обжалваната заповед е оформено при отказ със свидетел на 14.07.2012г. Предвид датата на издаване на обжалваната заповед и датата на жалбата до съда, то последната е подадена в срока за оспорване по чл.149,ал.1 АПК.

С оглед на изложеното, жалбата е процесуално допустима и съдът следва да разгледа същата по същество.

По фактите съдът намира следното:

С оспорената в настоящото производство заповед за задържане, издадена на 14.07.2012 г. в 03:20ч. от старши полицаи П. А., държавен служител в при Дирекция „Специализирани полицейски сили” към Главна Дирекция „Национална полиция” на МВР, Ц. Г. С. е задържан за срок до 24 часа. Заповедта е издадена на основание чл. 61, ал. 1, т. 5 от ЗМВР, като фактическо основание за издаването и е посочено «непредставяне на документ за самоличност».

Видно от приложените по делото доказателства, съвпадат по време на издаване заповедта за задържането и протокол за личен обиск на жалбоподателя, по време на който е намерено свидетелство за управление на МПС, лична карта №[ЕИК], карта НЗОК от 04.03.2009г. и други вещи.

Жалбоподателят е подписал декларация за запознаване с правата му (л.11) – в 04:50 ч., в която е посочил, че не иска да използва адвокатска защита, има здравословни проблеми и не иска медицински преглед по негов избор и за негова сметка, посоченото по т. 4 е неразчитаемо – относно уведомяването на заинтересовано лице за задържането му, представен е и талон за медицински преглед с диагноза травма на лява ръка с давност, без данни за начеващо страдание.

Видно от обжалваната заповед, жалбоподателят е освободен на 14.07.2012г. в 06:45 часа, което е оформено и с негов подпис .

Представена е и докладна записка - л. 8 от делото от 14.07.2012г. от К. Н., разпитан като свидетел, в която е изложено общо за установено лице при проверка на лек автомобил, което при поискване, не е представило никакви документи за самоличност.

Свидетелят Н. заедно с ответника полицаи А. са назначени за автопатрул на околновръстния път, в района на моста на [населено място], жп прелеза на [населено място], до разклона на [населено място]. От 3:00 до 3.30 ч. на 14.07.2012г. са изпълнявали задълженията си на бензиностанция „Е. претролиум”, през което време забелязали 3 лица със съмнително поведение около транзитно преминаващи турски граждани, по думите на свидетеля. Тези лица се качили в автомобил и без да включат светлините, излезли от бензиностанцията в посока разклона за [населено място]. Това мотивирало и решение на свидетеля и ответника да спрат автомобила чрез светлинна и звукова сигнализация.

Свидетелят заявява, че след спирането на автомобила едно от лицата направило опит да излезе през задната дясна врата без разрешението на ответника. Разпоредено му било да остане в автомобила до приключване на полицейската проверка, но това лице категорично отказало, а като слязло от автомобила казало: „Какви сте вие?” и тръгнало в посока [населено място]. Ответникът спрял лицето и му поискал личните документи, а то отказало да ги представи. Заявило, че няма такива в него, по негови данни са му бяха снети имената, ЕГН и адрес. При направената справка в

Оперативен дежурен център по станцията, посочените данни за самоличността на лицето не са потвърдени - имало грешка, което довело до отвеждането на лицето в 02 РУП за установяване на самоличността му . Лицето заявило, че живее в [населено място] по постоянен адрес, но по справка се установило, че същото това лице живее в кв. Г.. При повторно питане от полицейските органи лицето посочило същите данни, което наложило отвеждането му в районното управление.

Екипът на свидетеля Н. и жалбоподателя бил назначен за охрана на транзитно преминаващи турски граждани по пътя им към Турция при влизане в Б. с район на отговорност от моста на [населено място] до [населено място]. Заради грабежите са назначени служители от специализираните полицейски сили.

Изрично свидетелят заяви пред съда, че съмнителното поведение на трите лица се изразявало в това, че две от лицата седяли а третото обикаляло около спрелите автомобили на турски граждани. Свидетелят и ответника били ситуирани встрани и не могли да разберат какво точно става и кое точно лице обикаля около автомобилите. Посочва и като съмнително поведението при тръгване на автомобила от бензиностанцията - без включени светлини, с цел избягване на проверка, в този момент полицаите са застанали на изхода от бензиностанцията, а автомобила с трите лица преминал през мястото за вход . Имали съмнения за извършване на престъпление и решили да установят самоличността на лицата в автомобила, едно от които отказало да представи документи, вследствие на което при отвеждането на лицето във 02 РУП е съставен акт за нарушение.

Съгласно представено извлечение от дневник от дата 14.07.2012г., се установява отбелязване на задържането на жалбоподателя в 02 РУП - под № 139 (л. 13 и 14 от делото. В този дневник – (л. 14 – подчертаването е на административния орган) е посочено и съставянето на акт за нарушение по ЗБЛД, както твърди и ответника в изявлението си пред съда.

Препис от протоколите за заседанията, в които ответникът е изразил становището си по жалбата и е разпитан полицаи Н., са изпратени на жалбоподателя по разпореждане на съда за запознаване и евентуално ангажиране на доказателства, но такива искания не са направени. В тази връзка съдът отчита обстоятелството, че е имало лица, които са свидетели на задържането на жалбоподателя и на действията на полицейския орган и същият е могъл да ангажира гласни доказателствени средства за установяване на твърденията си.

В жалбата е направено искане за допускане назначаването на графологична експертиза, от която да установи, че подписите по т.1, 2 и 4 от декларацията за запознаване с правата му не били положени от него, впоследствие посоченото искане не е поддържано, освен това се касае за последващ издаването на обжалваната заповед акт, който не е от значение за предмета на спора - законосъобразността на заповедта.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Разгледана по същество жалбата е основателна.

Съгласно чл. 168, ал. 1 АПК съдът преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК, а именно: дали актът е издаден от компетентен административен орган и в установената форма, спазени ли са административно-производствените правила и материално-правните

разпоредби по издаването му, съобразен ли е актът с целта на закона.

Съгласно член 65, ал.1 ЗМВР, за отвеждане на задържаното лице в определеното за задържане място, полицейските органи издават писмена заповед. Съгласно чл. 53, ал. 2 от ЗМВР полицейски органи са и органите на Главна дирекция "Национална полиция" – в относимата редакция към датата на издаване на заповедта – след Дв бр. 44 от 2012 г., в сила от 1.07.2012 г.

Предвид обстоятелството, че издателят на оспорената заповед е полицейски орган при Главна дирекция „Национална полиция”, Дирекция „Специализирани полицейски сили” при МВР, както и разпореденото със същата от формална страна, то следва извод, че оспорената заповед за задържане е издадена от компетентен административен орган по смисъла на чл. 65, ал.1 ЗМВР.

Наложената на жалбоподателя мярка задържане за срок до 24 часа, представлява принудителна административна мярка (ПАМ) по смисъла на чл. 22, ал. 1 от ЗАНН, а чл. 23, ал.1 от същия закон предвижда налагането на ПАМ да се извършва по ред, предвиден в специален закон, каквито в случая са ЗМВР и ППЗМВР, с което се дерогира прилагането на общите правила на АПК, в случай на изрична специална уредба. Съгласно разпоредбата на чл. 63, ал. 2 от ППЗМВР, заповедта следва да съдържа задължителните реквизити, сред които името, длъжността и местоработата на служителя издал заповедта, основание за задържане, данни идентифициращи задържаното лице, дата и час на задържането. Заповедта е издадена в предвидената от закона писмена форма – чл. 63, ал. 1 от Правилника за прилагане на ЗМВР /ППЗМВР/, съдържа формално правно и фактическо основание за издаването ѝ, от което следва извод, че не са нарушени изискванията за форма и съдържание.

Съгласно чл. 170, ал.1 АПК предметът на доказване включва установяването на фактическите основания и изпълнението на законовите изисквания за издаването му. в случая не са изрично предвидени процедурни правила за издаването, доколкото заповедта обективира отвеждането на задържаното лице в определеното за задържане място от полицейските органи, не е налице нарушение на такива и в същата се изисква да бъде посочено само основание за издаването ѝ. Осигуряването на спазването на правата на задържаното лице е въпрос на изпълнение на принудителната мярка а не на процедура, свързана с налагането ѝ. Поради това декларацията за правата на жалбоподателя, като действие във връзка с вече постановеното задържане е неотнормисимо към предмета на правна преценка по делото, който включва само законосъобразността на заповедта.

От изложеното до тук следва, че обжалваната заповед е издадена от компетентен орган, в предвидената от законно форма, като не са допуснати нарушения на процесуални правила при издаването ѝ.

Заповедта е издадена на бланка, в която печатно е посочено „чл. 63, ал.1, т. ... от Закона за министерството на вътрешните работи”. В обжалваната заповед обаче върху цифрата 3 от цифровото обозначение на разпоредбата е вписана ръкописно цифрата 1, при което действително както твърди жалбоподателя, правното основание, на което съдът следва да разгледа издаването на заповедта е чл. 61, ал.1, т.5 ЗМВР. Съгласно тази разпоредба, полицейските органи могат да извършват проверки за установяване самоличността на лице по искане на друг държавен орган за оказване на съдействие при условия и по ред, предвидени в закон.

Предвидената правна възможност полицейските органи да извършват проверки за установяване самоличността на лице в хипотезата на оказване на съдействие на друг

държавен орган и по негово искане, не предполага като автоматична правна последица задържане на лицето при отказ да представи документ за самоличност. В чл. 80, т. 5 от ЗБЛД е предвиден състав на административно нарушение при непредставяне на български личен документ при поискване от компетентните длъжностни лица.

Основанията за задържане на лице за срок от 24 часа от полицейски орган са предвидени в чл. 63, ал.1 ЗМВР. В тази алинея не се съдържа препращане към посоченото в заповедта правно основание по чл. 61, ал.1, т.5 ЗМВР и следователно същото не е свързано с правомощие за задържане на лице.

Правомощие за задържане на лице в хипотезата по чл. 63, ал.1 ЗМВР не е предвидено и на посоченото в заповедта фактическо основание. Посоченото в заповедта като фактическо основание - непредставяне на документ за самоличност, съответства на изложеното в мотивите на докладната записка на л. 8 от делото. Съгласно последната задържането е само на основание, че лицето не е представило документ за самоличност при поискване. Изложеното по фактите от свидетеля Н. за целите на дежурството им – предотвратяване на престъпни посегателства по пътищата - грабежи, срещу определена категория лица - транзитно преминаващи турски граждани, за поведението на трите наблюдавани лица, едно от които е бил жалбоподателя, и за ситуация която може да се свърже с такъв вид посегателства и възникнала необходимост да бъде установена самоличността на тези лица, не съответстват на посочените в заповедта правно и фактичко основание за издаването ѝ.

Фактическото основание за издаването на заповедта - непредставяне на документ за самоличност, не съответства на предвидена по чл. 63, ал.1 ЗМВР хипотеза за задържане за срок до 24 часа. Единствената хипотеза свързана с установяване на самоличност е тази по чл. 63, ал.1, т.5 ЗМВР - полицейските органи имат право да задържат лице при невъзможност да се установи самоличността му в случаите и по начините, посочени в чл. 61, ал.2, т.е. чрез предвидените в закона действия за идентификация на лице. Нито се твърди нито следва от доказателствата да са снемани отпечатащи от пръстите или дланите на ръцете, а е фотографиран или да са извършвани други действия по идентификация, предвидени по закона. Следователно, основателни са доводите в жалбата, че фактическото основание не съответства на законоустановена правна възможност за задържане по чл. 63, ал.1 ЗМВР.

Съгласно чл. 5, параграф 1 от ЕКПЧ, правото на свобода може да бъде ограничено само в изрично посочените случаи в тази разпоредба и само в съответствие с процедури, предвидени от закона. Основанията по конвенцията следва да се тълкуват стеснително - например решението от 22.02.1989 г. по делото *S. v. I.*, Серия А, no. 148, стр. 18, пар. 41 на Съда по правата на човека. Този съд уе приел, че Конвенцията има предвид националното право, но всяка такава мярка следва да съответства на целта да защити лицето от произвол - например Решение от 18.12.1986 г. по делото *B. v. F.*, жалба № 9990/82, пар. 54; и Решение от 10.06.1996 г. по делото *B. v. the U. K.*, жалба № 19380/92, пар. 40 на Съда по правата на човека.

Всяко предвидено изключение по чл. 5, параграф 1 ЕКПЧ следва да отговаря на целта: да е пропорционално и обществено оправдано в едно

демократично общество. Предвид фактите по делото, не са относими към предвидените основания за ограничаване на правото на свобода по чл.5, параграф 1 ЕКПЧ, по буква „а”, само първата хипотеза по буква „б”, „с”, „d” и „f”, тъй като задържането не е свързано с постановена от компетентен съд присъда, неизпълнение на законно съдебно решение; свързано с престъпление; непълнолетие на жалбоподателя; инфекциозни болести; с душевно заболяване, алкохолизъм, наркомания или скитничество. Тъй като жалбоподателят е български гражданин, недопустимо е основанието по „f”, свързано с незаконното влизане в страната.

За основанието за задържане по чл.5, параграф 1, буква „b”- **„с цел осигуряване на изпълнението на задължение, предписано от закона”**, в прецедентната си практика Съдът по правата на човека - например Решение от 8 юни 1976 г. Дело Е. и др. срещу Х. (E. and others v. T. N.), жалби по. 5100/71; 5101/71; 5102/71; 5354/72; 5370/72, параграф 69, решение от 22 май 2008 г., И. С. срещу България, §72, приема следното: *„(..)Съдът "счита, че думите "осигуряване изпълнението на задължение, предписано от закона", се отнасят само до случаи, в които законът позволява задържането на лице, за да бъде същото принудено да изпълни определено и конкретно задължение, което не е спазило до момента. Широко тълкуване би довело до последици, несъвместими с понятието за върховенство на закона, от което е вдъхновена цялата Конвенция (...). То би дало основание например за административно лишаване от свобода с цел гражданинът да бъде принуден да изпълнява общото си задължение за подчинение закона във връзка с всякакви съображения.”*

Разпоредбата на чл. 5, § 1, буква b) от Конвенцията предвижда „законен арест или лишаване от свобода”, като разграничава двата случая и предполага последващи действия от задържаното лице в изпълнение на негови задължения. За да се определи дали някой е бил "лишен от свободата си" по смисъла на чл. 5 ЕКПЧ, изходната точка трябва да бъде неговото конкретно положение и трябва да се държи сметка за цяла редица критерии като: характерът, продължителността, действията и начина на прилагане на въпросната мярка (решението по делото Е., цитирано по-горе), а „разликата между лишаване от свобода и ограничаване на свободата е въпреки това просто разлика по степен или интензитет, а не по естество или същност.” (Решение от 6 ноември 1980 г. по делото Г. срещу Италия (G. v. I.), жалба № 7367/76, §92 и §93.

В казуса по настоящето дело, задържането на жалбоподателя е определено то законодателя **само като ограничаване на правото на свободно придвижване**, съгласно чл. 64 ЗМВР, т.е. като „законен арест” по смисъла на последната норма от Конвенцията, което съдът приема и в случая, че е налице, в това число предвид посочените критерии за разграничаването му от лишаването от свобода.

Член 6 ЗБЛД предвижда задължение за носене на документ за самоличност и представянето му при поискване от компетентните органи, каквито са полицейските органи, когато упражняват правомощията си по чл. 61, ал.1 ЗМВР – извършват проверки за установяване на самоличността, в това число и в хипотезата по т. 5 - съдействие на друго орган и по негово искане.

Действията по идентификация на лице по националното право - по чл. 61,ал.2 ЗМВР, включват само такива на полицейски орган: снемане на пръстови отпечатащи и отпечатащи от дланите на ръцете; фотографиране на лицето; установяване на външни белези; измервания и изземване на образци за сравнителни изследвания; изземване на образци от биологичен произход за сравнителна Д. идентификация. Тези действия се извършват без съгласието на лицето – ал. 3 на чл. 62 ЗМВР, но могат да се извършват от полицейските органи при невъзможност да се установи самоличността по реда на чл. 61,ал.2 ЗМВР, т.е. в изрично установени от закона хипотези, свързани с личното положение на лицето: да е извършило престъпление или съществуват данни, че е извършило престъпление; по отношение на чужденец, търсещ закрила, който не е влязъл в страната по законоустановения ред или е незаконно пребиваващ. Нито една от тези хипотези не е свързана с личното положение на жалбоподателя съобразно доказателствата по административната преписка.

Следователно, полицейските органи не са имали каквото и да е основание да пристъпят към действия за идентифицирането на жалбоподателя, предвидени по чл. 62,ал.2 ЗМВР, а освен това задържането за целите на идентификацията на лицето - чрез извършване на действия от полицейски орган, не съответства на предвиденото по чл. 5, § 1, буква b) от Конвенцията - задържането да е с цел лицето да бъде принудено да извърши определено действие.

Съдът по правата на човека е разгледал случаи, свързани с задължението на лицето да разкрие самоличността си пред полицейски орган – например по делата: *R. v. B.*, Решение от 9 септември 1992 г. ; *V. v. D.*, Решение от 25 септември 1993г. в контекста на приложението на по чл. 5, § 1, буква b) от Конвенцията. Задължението за разкриване на самоличността по тези казуси е основано на необходимост за да се санкционира неправомерно поведение, каквото е пътуването без билет в обществен транспорт и необходимостта да се състави акт за установяване на нарушение – случай предвиден по чл. 61,ал.1,т.1 ЗМВР, в който полицейските органи могат да извършват проверки на документите за самоличност. В случая такива данни са изнесени едва пред съда от свидетеля полицай Н., което не съответства на доказателствата по административната преписка, основали издаването на заповедта.

Всичко изложено обуславя извод, че задържането на жалбоподателя не съответства на предвидено в закона правомощие на полицейски орган, същото не съответства и на преследвана от закона цел, свързана с правомощията на тези органи. Посочените правни съображения обосновават и извод за незаконосъобразност на обжалваната заповед по чл. 146 т .4 АПК – несъответствие с материалния закон и по чл. 146,т.5 АПК – несъответствие с целта на закона, съобразно което съдът следва да постанови отмяната ѝ.

Жалбоподателят е направил искане за присъждане на разноски още в жалбата. По делото е представляван от адв. Г., видно от представения договор за правна защита и съдействие, е договорено и платено възнаграждение от 150 лв., платена е и държавна такса от 10 лв. Предвид на това съдът следва да присъди на жалбоподателя сумата от 160 лв. за

разноски, които следва да бъдат понесени от Главна дирекция „Национална полиция“ при МВР, юридическо лице съгласно чл.10 ЗМВР.

Водим от изложеното, Административен съд София град. Първо отделение, Х. състав, на основание чл. 172, ал.2 АПК

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Заповед за задържане на лице с рег. № 21 47/ 14.07.2012г., издадена от старши полицаи П. А. - полицаи при Дирекция „Специализирани полицейски сили“ на Главна дирекция „Национална полиция“ при Министерство на вътрешните работи, по жалба на Ц. Г. С. с ЕГН [ЕГН], от [населено място], кв. Г..

ОСЪЖДА Главна дирекция „Национална полиция“ при Министерство на вътрешните работи ДА ЗАПЛАТИ на Ц. Г. С. с ЕГН [ЕГН], от [населено място], кв. Г., сумата от 160 (сто и шестдесет) лева за разноски по делото.

РЕШЕНИЕТО може да бъде обжалвано с касационна жалба или протестирано с касационен протест пред Върховен административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ: